

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวิรัช ลิ้มวิชัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๔๘

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์แห่งประเทศไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์แห่งประเทศไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์แห่งประเทศไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ผู้ร้องรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่ผู้ร้องกำหนดและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องแจ้งรายงานการดำเนินงานของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยนายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการเลขาธิการพรรค ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคเป็นผู้ลงนาม อ้างว่าอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ (๑) (๗) ที่ว่า ในกรณีที่หัวหน้าพรรคไม่อยู่ในที่ทำการพรรคหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีกิจการพรรคที่จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรค ให้รองหัวหน้าพรรค

คนที่ ๑ และคนที่ ๒ ทำการแทนหัวหน้าพรรค ถ้ารองหัวหน้าพรรคทั้งสองคนไม่อยู่ ให้เลขาธิการพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรค

เดิมผู้ถูกร้องมีนายสุรทิน พิจารณ์ เป็นหัวหน้าพรรค ต่อมานายสุรทินลาออกจากตำแหน่ง หัวหน้าพรรค มีผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) และโดยที่ข้อบังคับข้อ ๒๕ วรรคสาม กำหนดว่าในกรณีที่ ตำแหน่งหัวหน้าพรรคว่างลงตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน ซึ่งรองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลำดับต้น คือ นายสมาน วาปี ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งให้นายสมานชี้แจงว่า มอบอำนาจให้นายอนุชิตจัดทำและแจ้งรายงานการดำเนินกิจการของ ผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้องหรือไม่ นายสมานชี้แจงว่า การจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นหน้าที่ ของเลขาธิการพรรค แต่จะต้องให้หัวหน้าพรรคลงนามรับรองและแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายสมานยืนยันด้วยว่าไม่ได้มอบอำนาจให้นายอนุชิตดำเนินการดังกล่าวแทน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีที่นายอนุชิต ดิษฐประสพ รักษาการ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง ลงนามแจ้งรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้อง โดยไม่ได้รับมอบหมายจากนายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรค ผู้ทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค ไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้อง มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้สรุป ข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑๔/๒๕๔๕ (๒๘) เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำร้องของผู้ร้องและส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมเอกสารประกอบสรุปได้ว่า การที่นายอนุชิต ดิษฐประสพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ทำรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทินปี ๒๕๔๘ เสนอต่อผู้ร้อง เป็นการปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออก และในวันสุดท้ายที่ต้องเสนอรายงานต่อผู้ร้อง รองหัวหน้าพรรคคนที่ ๑ และคนที่ ๒ ไม่ได้อยู่ที่ทำการพรรค เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) หลังจากนั้นนายอนุชิตได้เสนอรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ต่อคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีมติรับรองรายงานผลการดำเนินการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ นายอนุชิตยังได้เสนอรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ ต่อที่ประชุมพรรคผู้ถูกร้องในการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ จำนวน ๑๗๘ คน ในจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ๑๕๖ คน การดำเนินการของนายอนุชิตจึงชอบด้วยข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) และต้องถือว่าผู้ถูกร้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ขอให้ยกคำร้อง

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งรับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องและส่งสำเนาคำชี้แจงดังกล่าวให้ผู้ร้องทราบเพื่อให้โอกาสผู้ร้องชี้แจงเพิ่มเติม

ผู้ร้องยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้เมื่อนายสุรทิน พิจารณ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลาออกจากตำแหน่ง นายสมาน วาปี รองหัวหน้าพรรคลำดับต้น

จึงต้องทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๕ พรรคสาม และเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก โดยอาจมอบอำนาจให้กรรมการ บริหารพรรคคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ผู้ถูกร้องจะนำข้อบังคับพรรคข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) มาใช้บังคับไม่ได้ เนื่องจากพรรคการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคล การกระทำอันใด เกี่ยวกับบุคคลภายนอกจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อนายสมานปฏิเสธว่าไม่ได้มอบอำนาจให้ นายอนุชิตปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรค จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งรายงานการดำเนินกิจการ ของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ ให้ผู้ร้องทราบตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งรับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้องและส่งสำเนา ให้ผู้ถูกร้องทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงและคำชี้แจงเพิ่มเติม กับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมเอกสารประกอบแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยข้อแรกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยคำร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ขึ้นใช้บังคับ และมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

บัญญัติว่า บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๖ ดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่ผู้ร้องกำหนด และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือน มีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ และเนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ ผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๔ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบจึงได้แก่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องหรือกรรมการบริหารพรรคที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรค เมื่อปรากฏว่า นายสุรทิน พิจารณ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลาออกจากตำแหน่ง และข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๕ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีตำแหน่งหัวหน้าพรรคว่างลงตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๗) ให้รองหัวหน้าพรรคลำดับต้นทำหน้าที่แทน และรองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลำดับต้นคือ นายสมาน วาปี นายสมานจึงมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๔ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ หรืออาจมอบอำนาจให้กรรมการบริหารพรรคคนใดคนหนึ่งทำการแทนก็ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง การที่นายอนุชิต ดิษฐประสพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องลงนามแจ้งรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๔ ต่อผู้ร้อง โดยไม่ได้รับมอบหมายจากนายสมาน จึงมิได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง

และต้องถือว่า ผู้ถูกร้องมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ในวันสุดท้ายที่ต้องเสนอรายงานต่อผู้ร้อง ร้องหัวหน้าพรรคคนที่ ๑ และคนที่ ๒ ไม่ได้อยู่ที่ที่ทำการพรรค นายอนุชิตจึงดำเนินการแทนหัวหน้าพรรค โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) หลังจากนั้น นายอนุชิตก็ได้นำเสนอรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ต่อคณะกรรมการบริหารพรรคและที่ประชุมพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งคณะกรรมการบริหารพรรคและที่ประชุมพรรคผู้ถูกร้อง มีมติรับรองรายงานผลการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี ๒๕๔๘ อันเป็นการดำเนินการ ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๗) ต้องถือว่าผู้ถูกร้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้วนั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีเวลาจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๔๘ ให้แล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ การที่ผู้ถูกร้องเพ่งดำเนินการให้มีการลงนามในรายงานดังกล่าวในวันสุดท้ายที่ต้องเสนอรายงานต่อผู้ร้อง แม้ร้องหัวหน้าพรรคที่มีอำนาจทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ไม่อยู่ที่ที่ทำการพรรคในวันดังกล่าวดังที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างก็ตาม จะถือว่าเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นต้อง ให้เลขาธิการพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรคตามข้อบังคับข้อดังกล่าวย่อมมิได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้อง ฟังไม่ขึ้น กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งมีผลใช้บังคับในขณะที่มีการกระทำ อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง มีผลใช้บังคับต่อไป หรือไม่ และจะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ด้วยเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๕ บัญญัติให้บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๖ ได้บัญญัติให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ จึงมีผลใช้บังคับต่อไป

ส่วนปัญหาที่ว่า จะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ หรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แต่ทั้งสองมาตรามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีที่มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามวรรคหนึ่งดังนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรค (๒) จำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน (๓) มีการยุบไปรวมกับพรรคการเมืองอื่น และ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ ซึ่งการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ นี้ มีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่มีความร้ายแรง ต่างกับเหตุของการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ ที่บัญญัติว่าหากพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ ด้วยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อกรณีนี้เป็นกรณขอสืบคดีรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ จึงไม่อาจนำประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มาใช้บังคับกับกรณีนี้

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคศรีแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายวิรัช ลิ้มวิชัย
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ